

آيديم اونونگ اقبالى

(ذهينلى آيدىمچى، اوپرا و بالت صاحناسى نىنگ اوسسادى
مدنيت شاهبردى يووانىنگ عمر يولونا و دۆره دىجىليگينه سين)

۱۲- نجى اوكتيابرده توركمنىستان حكومتى طاراپىندان برىلن يۇرپته سيلاغى نىنگ قوتلاغينا شو ماقالانى
غايىتادان اووقچىلار حودرله يارىن. آقميرات گورگنلى

آداملار اينگ قىن گونلر ينده- د، واطان توپراغى جنگ حاسراتينا يورك النديرنده- ده، آيدىمدان-
سازدان داش دوشماندىرلر. غايتا اوغول- قىزلارى نىنگ ذهينه يوغورلان اووازلار يىندان روحى
بلندلىك بىلن عمر آغىتار بىدیرلار.

۱۹۴۲- نجى يىلدا توركمنىستانىنگ سازچىلىق مكتبى اوچىن ذهينلى اوغلان- قىزلارى تاپماق،
اولارا حوسسارلىق اتمك اوچىن آشغاباتدان اوگران كامىسيا كركى نىنگ چاغالار اويونده تربيه-
لنىان مدنيت يىنگ صونغات عالمينه طاراپ يولونى آچدىلار. اول سازچىلىق مكتبى نىنگ
اسكرىپكاچىلار كلاسينا اووقوا آلينيار. اول سونگرا آشغابادىنگ پداگوگىك انىستىتوتى نىنگ
فىزىكا- ماتىماتىكا فاكولته تينه- ده اووقو گىريار. اووقويىندان داشىندان بولسا تربيه چى بولوپ ايشله
ياردى.

۱۹۴۸- نجى يىلدا آشغاباتدا غاضاپلى ير تىتره مه ماحالى مدنيت شاهبردى يووانىنگ اوز
اووقوچىلار ينى الهنج بلادان حالاص اديپ بىلندىگى حاقداقى حابارى حالى- شىندى بويسانچ بىلن
يادلایارلار. اول اوزىنى هيچ چاچان چاغالارىنگ ماخمال اووازيىندان آيرىپ بىلجك دالدى. ير
تىتره مدن سونگرا مدنيت يىنگ تربيه چى بولوپ ايشلان اينترنادىنى باكو شاهرينه گۇچوريارلر.
مدنيت چاغالاردان آيرىلپ بىلمان، اولار بىلن بىرلىكده باكووا گىديار، شول يرده يئنه بىر يىل تربيه
چى بولوپ ايشله يار.

۱۹۴۹- نجى يىلدا بولسا كراسنودسكى نىنگ تازە آچىلان ساز چىلىق اوچىلىشچە سى نىنگ /
ھىرستانى نىنگ آيدىمچىلىق بۆلۈمىنە او قووا گىر يار. سونگرا مدنىت شاھىردى يىوانىنگ اقبالىنا
يىللار شىئىلە آخوالاتلارى سىلە يار:

ساز چىلىق اوچىلىشچە سىندن سونگ مسكوا كانسرو اتورىاسى، مسكوادا اوقاپ يۇرن ماحالى
۱۹۵۵- نجى يىلدا بولسا ياشلارنىنگ وارشاوادا گچن بوتىن دونيا ۵- نجى فستىوالى، بو اونونگ
صونغات عالمىنداكى ايلكىنجى مشهورلى ليغىنىنگ باشلانغىجىدى.

۱۹۶۲- نجى يىل. اول، شول يىلدا باشلاپ ماغتىمغولى آدىنداقتى توركمىن دۆولت آكادىمىكى
اوپرا و بالت تئاترى نىنگ آيدىمچىسى.

۱۹۶۳- نجى يىل. مدنىت شاھىردى يىوا توركمىنستانىنگ ات غازانان آرتىستى.

۱۹۶۷- نجى يىل. اول توركمىنستانىنگ حالىق آرتىستى

۱۹۷۵- نجى يىل. مدنىت شاھىردى يىوا س س س ر- يىنگ حالىق آرتىستى

۱۹۸۰- نجى يىل. اول حالىقلارنىنگ دوستلىغى مدالى بىلن سىلاغلاندى.

يىللار اونونگ ذھىن ساخاواتىنا آبراي اچىلىاردى. آيدىمچى نىنگ اووازى سسى بولسا دونيانىنگ
أھلى كونجە گىندە يانگلانىاردى. ھىندىستان، كانادا، پولشا، فرانسىا... مدنىت شاھىردى يىوا دورلى
حالىقلارنىنگ دىلېندە آيدىملار آيدىپ، توركمىن صونغاتى نىنگ ذھىنلى آيدىمچىسى ھۆكمىندە اوزىنى
و حالىق صونغاتىنى دونيا تانامغى باشارىار.

مدنىت شاھىردى يىوا دونيا بللى كلاسىكلارى نىنگ اوپرالارنى توركمىن صاحناسىنا چىقارماقتا
يىكە- تاك آيدىمچى دىر. سبابى اول اوپرالار آيدىمچىدان كلاراتورا سسى طالاپ ادىار. اول
«شاصنم- غارىپدا» شاصنم نىنگ، «لىلى- مجنون دا» لىلى نىنگ، «رىگوللاتو- دا» ژىلدانىنگ،
«غانلى ساقادا» آيلارنىنگ، «آينادا» بى بى نىنگ و يىننە بىرنأچە لرىنگ او برازىنى دۇرتدى.
مدنىت شاھىردى يىوانىنگ صونغات اھمىتى اۇران اولى. اول كامپوزىتر نورى حال مأممدوونىنگ
آيدىملارنى دونيا ياپىرادان آيدىمچى.

الله بردى دوردىف
صونغات سىنچىسى

چشمه: «توركمىنستان» غازياتى. ۱۹۹۰- نجى يىلنىنگ ۲- نجى مارتى